

Wat versta ik onder bemoeizorg?

Ik wil graag mijn beleving over wat bemoeizorg is met u delen. En vooral wil ik u vertellen wat ik er voor betekenis aan geef.

Bij bemoeizorg bemoei je je met iemands leven en vrijheid. Ook al gaat het meestal wel uit van goede bedoelingen, je beperkt iemand in zijn vrijheid.

Het bemoeien gaat dan ook nog eens vaak uit van dat wat iemand niet zou kunnen in plaats van wat iemand wel kan. Ik zie het vaak gebeuren dat mensen met een verstandelijke beperking dom of klein gehouden worden. En worden ze behandeld als een klein kind. Als het om de persoonlijke groei gaat, dan worden mensen daarin beperkt.

Begeleiders geven je vaak het gevoel dat je geen fouten mag maken. Terwijl je van fouten kunt leren en als je dat kunt ervaren maakt dat je sterk. Al doende leert men. En daardoor word je je bewust dat je het de volgende keer anders kan aanpakken. De begeleider kan in dat proces juist een hele grote rol in spelen. Bijvoorbeeld door naast de cliënt te staan en mee te kijken en vragen te stellen. Door een open gesprek aan te gaan en goed te luisteren wat iemand zelf te vertellen heeft. Door ruimte te geven en met respect het verhaal te beluisteren.

Stel dat iemand een bepaald gevaar niet zelf inziet, dan kan de begeleider daarop wijzen en de ander zelf laten nadenken over de situatie. Belangrijk is om steeds in gesprek te blijven en het niet meteen over te nemen. Vooral met respect en zorgvuldigheid te werk gaan.

Soms kan het zijn dat de begeleider moet ingrijpen als iemand in een bepaalde situatie komt te zitten die hij of zij niet kan overzien. Dan denk ik ook wel dat je daar samen afspraken over maakt en dat het in je zorgplan zou moeten staan. Je moet dan altijd vertellen wat je gaat doen. Mensen in kleine stappen meenemen in e verhaal en ze betrekken bij alles wat je doet. Het ingrijpen mag niet vanzelfsprekend zijn, moet het proberen te voorkomen. Het moet altijd in overleg.

Ik denk wel dat je als begeleider in bepaalde situaties moet ingrijpen. Bijvoorbeeld als iemand een gevaar is voor zichzelf of een ander. Dan zou bemoeizorg nodig kunnen zijn. Maar dat zou dan goede zorg kunnen zijn. Bijvoorbeeld als iemand niet overziet wat hij doet of als hij telkens een medebewoner lastigvalt. Bijvoorbeeld door gebrek aan zelfvertrouwen. Ga met die persoon in gesprek en vraag waarom hij dat doet. Vraag of hij het goed vindt dat je overlegt met zijn familie en kijkt wat zijn achtergrond is.

Mensen die zorg en ondersteuning krijgen, hebben rechten en plichten. Bijvoorbeeld het recht om zelf te mogen kiezen, om zelf te beslissen wat ze met hun leven doen of om een klacht in te dienen en naar een cliëntvertrouwenspersoon te gaan. Je moet nooit iemand zomaar wat verbieden. Ga in gesprek en biedt ondersteuning waar nodig. Geef de ander juist de kans om te leren van de ervaringen. Van ervaringen word je juist sterker.

Afspraken en regels moeten het liefst kort, duidelijk en eenvoudig zodat cliënten het ook zelf begrijpen. Soms verzinnen begeleiders zelf regels. Bemoeizorg mag niet zo zijn dat je als begeleider een machtsspel speelt en boven de cliënt gaat staan. Begeleiders moeten niet de baas spelen zodat

mensen hun zegje niet durven te doen en bang zijn om voor zichzelf op te komen of op hun kop te krijgen.

Als je in de zorg werkt en je werkt met mensen dan denk ik dat je moet samenwerken. Je moet je eigen belangen aan de kant zetten en naast de cliënt gaan staan. Je moet samen kijken wat iemand nodig heeft en samen zoeken naar een positieve oplossing. Daar is deskundigheid voor nodig. Het gaat om de cliënt die recht heeft op goede zorg.

Tot slot zou ik zeggen: ieder mens is uniek dus wie bepaalt nou echt wat goed voor je is? Het blijft mensenwerk waarin je van elkaar kan leren. Zie vooral het goede in mensen en zorg dat je mensen in huis hebt die deskundig zijn. Praat niet over mensen maar betrek ze erbij en vertel welke stappen je maakt. Beoordeel ze niet op hun beperking maar op wat ze wel kunnen.

Probeer ze vooral positief te benaderen. Want vaak zijn mensen al zo beschadigd en hebben ze veel nare herinneringen in hun bagage. Dan is het dubbel erg als je daar ook nog op word afgerekend.

Een goede begeleider heeft het hart op de goede plek en werkt met het hart. Hij of zij luistert goed naar de cliënt en staat vooral naast hem of haar.

Het boek bemoeipraat kan je helpen om in gesprek te gaan over bemoeizorg.

Mireille de Beer, november 2015